

บทเรียนชีวิตจากแม่

Life Lessons from Mother

นิติพร เจริญแพทย์¹

Nitiporn Charoenphat¹

Received: 17 April 2019

Revised: 31 May 2019

Accepted: 21 June 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์สาขาวิชา ทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เรื่อง บทเรียนชีวิตจากแม่ จุดประสงค์ของบทความนี้ผู้วิจัยต้องการถ่ายทอดสิ่งที่ได้ศึกษาเรียนรู้ถึงเนื้อหาและเรื่องราวเกี่ยวกับแม่ ผู้ที่ให้กำเนิดตัวผู้วิจัย แม่มีชื่อเรียกว่า นางเจียมรัตน์ เจริญแพทย์ พักอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านเนินกระบก ตำบล ปอวิน อำเภอสรีราชา จังหวัด ชลบุรี เป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราวรูปแบบการใช้ชีวิต กิจกรรมประจำวันที่ชอบออกไปหาเก็บขวดและกระดาก ที่เรียกว่า ของเก่า ผู้วิจัยได้เห็นถึงสิ่งที่แม่ทำเป็นประจำอยู่บ่อยครั้งหลังจากที่แม่สูญเสียตาไป ผู้วิจัยจึงเริ่มที่จะหันมาศึกษาหาเหตุผลและมุมมองถึงสิ่งที่แม่กระทำด้วยเหตุผลประการใด สิ่งใดที่เป็นแรงผลักดันให้แม่เริ่มหันมาชอบเก็บขวด เก็บกระดาก ทั้งที่แม่เคยมีความรู้สึกไม่ชอบที่จะเห็นตาผู้เป็นพ่อของแม่เวลาออกไปเดินเก็บขวด เก็บกระดากกลับมาบ้านสักเพียงใด และจุดเริ่มต้นของเรื่องราว บทเรียนชีวิตจากแม่ จึงมีแม่เป็นผู้ดำเนินเรื่องราวเชื่อมโยงกับวัสดุที่เรียกว่าของเก่าหรือบางคนเรียกว่า ขยะ เป็นสิ่งที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน นำพาให้ผู้วิจัยเลือกที่จะนำมาถ่ายทอดผ่านกระบวนการนำเสนอโดยการสร้างสรรค์เป็นผลงานแต่ละชิ้น ในจำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 5 ชิ้นงาน ที่ได้ผ่านกระบวนการศึกษาและคัดเลือกวัสดุนำมาถ่ายทอดให้สอดคล้องกับเนื้อหาเรื่องราว ที่สะท้อนให้ผู้อื่นได้เรียนรู้และเข้าใจถึงมุมมองที่แม่สอนให้เรียนรู้ว่า สิ่งของที่มองดูไร้ค่าแต่ยังมีคุณค่าต่อความรู้สึกกระหว่างบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

ผลการศึกษาบทความนี้พบว่า การสร้างสรรค์ผลงานแต่ละชิ้น มีกระบวนการถ่ายทอดด้วยรูปแบบศิลปะการจัดวาง ในเรื่อง บทเรียนชีวิตจากแม่ ได้แบ่งรูปแบบการนำเสนอผลงานแต่ละชิ้น นำเสนอผลงานที่มีเนื้อหาเรื่องราวสอดคล้องกับชื่อภาพและการเลือกใช้วัสดุที่มีลักษณะถ่ายทอดให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกในรูปแบบตัดทอน การเลือกวัสดุที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหามาใช้จัดวาง ในแบบของตัวผู้วิจัย การใช้วัสดุที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบทความนี้นำมาสร้างสรรค์ชิ้นงานให้สอดคล้องกับเนื้อหา ผลงานที่สร้างสรรค์สื่อถึงแนวคิด และสิ่งที่แม่ถ่ายทอดออกมา ให้เห็นถึงคุณค่าของวัสดุที่เรียกว่าของเก่าหรือขยะ ที่จัดว่าเป็นวัสดุที่ทรงคุณค่าและแสดงออกให้ตัวผู้วิจัยได้เรียนรู้ถึงแนวคิดและบทเรียนชีวิตที่ปรับเปลี่ยนมุมมองได้อย่างมาก ใบหน้าของแม่ที่แสดงออกมาผ่านผลงานเป็นลักษณะของการแสดงออกเชิงความรู้สึกทางใบหน้าที่ต่อคุณค่าของวัสดุที่นำมาใช้ตามแบบอุดมคติของผู้ดำเนินงานวิจัยมีผลงานทั้งหมดจำนวน 5 ชิ้นงาน

¹ ครู, โรงเรียนบ้านสวน(จันทนุสนธิ์), สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 (ชลบุรี-ระยอง), เบอร์โทรศัพท์ 093-2959878, Email: Nitiporn@banjan.ac.th

¹ Teacher, Bansuan Jananusorn School, The Secondary Educational Service Area Office 18 (Chonburi - Rayong), Telephone Number: 0932959878, Email: Nitiporn@banjan.ac.th

- ชั้นที่ 1 ผลงานชื่อ ความเศร้า
- ชั้นที่ 2 ผลงานชื่อ ความเหงา
- ชั้นที่ 3 ผลงานชื่อ ความเหนื่อยล้า 1
- ชั้นที่ 4 ผลงานชื่อ ความเหนื่อยล้า 2
- ชั้นที่ 5 ผลงานชื่อ ความสำเร็จ

คำสำคัญ : บทเรียนชีวิต, แม่

Abstract

This article is part of a thesis in visual arts and design at the Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University. It tells the story of how an elderly woman's lifestyle, habits and ability to adapt to change provide lifelong lessons for the researcher. A summary of the researcher's findings can be found in the story "Life's Lessons from Mother". The mother in the story is Mrs. Jiemrat Charoenphat; she lives in the village of Noen Kabok Bo Win Sub district, Si Racha District, in Chonburi Province. She is the mother of the researcher. The central theme of the story is learning life's lessons from the mother as she reacts to changes in her lifestyle partially brought about by a change in her environment and physical well-being. For example, the researcher used a combination of these elements to describe the mother's reaction to change as her eye sight began to fail. Eventually, the researcher began to understand the mother's response to change. An extensive amount of data was collected, and it became difficult to link each incident with each event. This disparity prompted the researcher to go through a coordinating process that helped connect each incident with the content of the story.

One

The result of the study demonstrated the art of composition; *Mother's Life Lessons*, was comprised of realism and distortion. Each was presented via mother's facial expressions and emotions. In addition, the researcher saw her reflection through the composition of *Mother's Life Lessons*. Material used in this piece of art was created from rubbish, and it portrayed notions of motherhood. The researcher acquired life concepts and lessons that tremendously affected her way of life afterwards. The data were organized into 5 significant pieces in *Mother's Life Lessons* were:

- Item 1: Sorrow
- Item 2: Loneliness
- Item 3: Exhaustion I
- Item 4: Exhaustion II
- Item 5: Success

Keywords: Life Lessons, Mom

บทนำ

บทความนี้ถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับบทเรียนชีวิตที่ได้จากแม่ เป็นส่วนหนึ่งในสาขาวิชาทัศนศิลป์และการออกแบบ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เรื่อง บทเรียนชีวิตจากแม่ คำว่า “แม่” เป็นคำเรียกผู้ที่ให้กำเนิดเกิดชีวิตของแต่ละคนบนโลกใบนี้ขึ้นมา เป็นคำเรียกที่มีความหมาย และไม่สามารถหาคำใดมาเปรียบเทียบกับได้เลย ทุกคนล้วนมีความรู้สึกต่อคำว่า “แม่” ที่แตกต่างกันออกไป ถ้าให้แต่ละคนเขียนออกมาเป็นคำพูด เป็นภาษา สามารถสื่อเรื่องราวออกมาได้อย่างมากมาย ทุกคนล้วนมีความผูกพันและความรักที่เกิดจากแม่ ความรักของแม่ในรูปแบบแนวคิดของแต่ละคนอาจมีมุมมองที่แตกต่างกันออกไป บางคนมีความรู้สึกกับแม่ด้านการดูแลการใช้ชีวิตจากคำสอน หรือจากความผูกพัน

ด้วยเหตุผลนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจอยากจะทำถ่ายทอดเรื่องราวมุมมองของแม่ นำเสนอความลำบากที่แฝงไปด้วยความพยายาม เพื่อสะท้อนให้ผู้อื่นได้เรียนรู้และเข้าใจถึงคำว่า แม่ ในมุมมองของผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้มองเห็นคุณค่าของคำว่า แม่ ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนรู้บทเรียนอันมีคุณค่าต่อจิตใจและทำให้เกิดทัศนคติทางด้านมุมมองในการดำเนินชีวิตได้ดีขึ้น จากเดิมผู้วิจัยไม่เคยเข้าใจความรู้สึกและสิ่งที่แม่ได้ถ่ายทอดออกมา ทั้งสีหน้า อารมณ์ ที่แม่แสดงออกมา ว่าเป็นเพราะสาเหตุใด ในบางคำพูดที่แม่พร่ำสอนย่ำอยู่ซ้ำๆ บางครั้งผู้วิจัยก็มีความรู้สึกเบื่อหน่ายในคำสอนเหล่านั้นที่แสดงออกมา แต่เมื่อผู้วิจัยโตขึ้นและได้ลองมองย้อนกลับไป ผู้วิจัยเริ่มสังเกตเห็นการกระทำ สิ่งที่แม่ถ่ายทอดแสดงออกมา ทำให้ผู้วิจัยเริ่มเข้าใจจุดประสงค์ในสิ่งที่แม่กระทำมากขึ้น

การสังเกตพฤติกรรมเหล่านี้จึงทำให้เกิดเป็นบทเรียนที่สำคัญ สอนให้ผู้วิจัยได้มองเห็นและเข้าใจวิถีชีวิตของคนที่เป็นแม่ ความผูกพันระหว่าง

แม่กับตัวผู้วิจัยเกิดขึ้นมากกว่าแต่เดิม แม่ช่วยสอนให้เราเข้าใจว่า การเรียนรู้คือการสังเกต แม่เรียนรู้การกระทำจากคนที่แม่รัก นำมาปฏิบัติตาม ผู้วิจัยเคยตั้งคำถามกับตัวเองว่า แม่ หันมาชอบเก็บขวดเก็บกระดาดไปทำไม เพราะเหตุใดจากคนที่ไม่เคยเห็นด้วยกับสิ่งที่ตาเคยทำ พอสูญเสียตาไป จึงเริ่มมาทำตาม แต่เมื่อผู้วิจัยเริ่มสังเกตและเห็นว่าแม่เลือกคนในครอบครัวเป็นต้นแบบและตัวอย่างในการปฏิบัติ แม่ทำตามสิ่งที่เคยเห็นว่าตาทำ เมื่อตาจากไป แม่เลือกที่จะเลียนแบบและเลือกใช้สิ่งที่ตาชอบกระทำเป็นตัวถ่ายทอดความรู้สึกแทนความคิดถึง เมื่อผู้วิจัยเริ่มเข้าใจถึงเหตุผลเหล่านี้ ทำให้ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติใหม่

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยนำเสนอไปนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะแสดงเรื่องราวของแนวคิด ที่ได้จากบทเรียนผู้ซึ่งเป็นแม่ ผ่านการสร้างสรรค์ในรูปแบบของงานศิลปะการจัดวางถ่ายทอดเรื่องราวที่ผู้วิจัยได้เรียนรู้จากแม่ โดยการนำวัสดุสิ่งของที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางด้านความรู้สึกนำมาสร้างสรรค์เป็น ส่วนหนึ่งของผลงาน นำวัสดุจากพลาสติก สร้างเป็นชิ้นงาน 5 ชิ้น สื่อความหมายถ่ายทอดผ่านใบหน้าของแม่ นำเสนอบทเรียนที่สอนแนวคิดการดำเนินชีวิต โดยการใช้ชื่อภาพที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกของแม่ วัสดุที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับตัวผู้วิจัยอยากจะทำสร้างสรรค์ผลงาน จากสิ่งที่ผู้วิจัยช่วยแม่ เคยเห็นแม่มีความรู้สึกผูกพันกับสิ่งของเหล่านี้ และสิ่งของเหล่านี้ที่มีส่วนช่วยให้ผู้วิจัยได้รับรู้บทเรียน

อันมีค่า อาทิ กระดาษ ขวดน้ำ เส้นพลาสติก โดยการนำเส้นพลาสติกที่ผ่านการแปรรูปแล้วนำมาเป็นส่วนหนึ่งของชิ้นงาน เพื่อนำมาสร้างสรรค์ในรูปแบบของ การจัดวางด้วยการปั้น 3D ผสมผสานกับวัสดุสร้างผลงานที่สะท้อนแนวคิดและบทเรียน โดยการติดตั้งและจัดวางตามรูปแบบวิธีการที่ผู้วิจัยมุ่งหวังไว้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้สึกทางอารมณ์ที่สื่อความรู้สึกโดยใช้รูปทรง ลักษณะใบหน้าของแม่ถ่ายทอดผ่านประสบการณ์จากผู้สร้างสรรค์
2. เพื่อค้นหาเทคนิคและรูปแบบการสร้างสรรค์ศิลปะจัดวางที่สื่อถึงเรื่องราวและวัสดุเกิดความสอดคล้องสัมพันธ์กัน
3. เพื่อเลือกวัสดุที่มีอิทธิพลกับเรื่องราวของแม่ที่เชื่อมโยงกับวัสดุที่ได้จากขยะ นำมาออกแบบและสร้างสรรค์ชิ้นงานให้เนื้อหาเรื่องราวเกิดเป็นงานศิลปะการจัดวางที่ออกมาในรูปแบบที่ผู้วิจัยต้องการ

วิธีการศึกษา

การรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาความรู้สึกระหว่างแม่กับตา และเหตุผลที่แม่หันไปเก็บขวด เก็บกระดาดเหมือนกับสิ่งที่ตาเคยทำ เพื่อการถ่ายทอดความรู้สึกที่เป็นบทเรียนทำให้แม่ปรับเปลี่ยนตัวเอง แม้มีแนวคิดที่จะใช้ความรู้สึกของตนเองที่ยังคงคิดถึงตาเสมอ เลือกทำในสิ่งที่ตาชอบทำ ถึงแม้ในช่วงเวลาที่ผ่านมานานเองจะไม่เห็นด้วยกับการกระทำเหล่านั้น สิ่งนี้ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นแม่ทำจากการเก็บของเก่า สิ่งนี้ทำให้แม่แสดงออกความรู้สึกทางอารมณ์ออกมาในหลายๆด้าน ผู้วิจัยจึงเลือกพฤติกรรมการแสดงออกไปถ่ายทอดลงบนผลงานแต่ละชิ้น และศึกษาข้อมูลวัสดุที่จะนำมาสร้างสรรค์ให้มีความเชื่อมโยงกับความรู้สึกทางอารมณ์ที่ถ่ายทอดผ่านทางใบหน้าของแม่ทั้งในรูปแบบทั้งนามธรรม

1.1 นารูปแบบการจัดวางมาวิเคราะห์ถึงความสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการถ่ายทอด

1.2 การศึกษารูปแบบทางใบหน้าของแม่ที่สื่ออารมณ์โดยนำมาทดลองตัดทอนและออกแบบให้มีความ สอดคล้องในด้านสีรูปทรงและการถ่ายทอด

2. การใช้เครื่องมือในการศึกษาหรือการวิจัย

2.1 การนำข้อมูลสิ่งที่ได้ศึกษามาศึกษารูปแบบการร่างภาพความพร้อมก่อนการทดลองนำวัสดุจริงมาสร้างสรรค์เพื่อเป็นการสังเกตและเรียนรู้ถึงข้อผิดพลาด ข้อดี ข้อเสีย ในแต่ละจุด

2.2 การทำแบบร่าง โดยการสเก็ตภาพจากโปรแกรม Illustrator รูปแบบของชิ้นงานที่ต้องการสร้างสรรค์จริง 5 รูปแบบ จำนวน 16 ชิ้น โดยปรับเปลี่ยนด้านรูปทรง สี ในแต่ละส่วน

2.3 การทดลองนำวัสดุแต่ละชิ้นที่จะนำไปสร้างสรรค์จึงนำมาทดลอง และสร้างสรรค์จริงในบางส่วน เพื่อให้มองเห็นภาพชิ้นงานเพื่อต่อการควบคุม ไปพร้อมกับการสร้างสรรค์ผลงานจริง

วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วัสดุที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้เป็นการนำวัสดุประเภท พลาสติก กระดาษ และถุง มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งวัสดุที่นำมาสร้างสรรค์นี้ จะใช้เทคนิควิธีการนำเสนอและถ่ายทอดรูปแบบที่แตกต่างกันไป แต่วัสดุที่ใช้ส่วนใหญ่จะยึดพลาสติกเป็นหลักโดยใช้ลักษณะการถ่ายทอดที่แตกต่างกัน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำภาพแบบมาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาหาความเหมาะสมในการหาข้อด้อย ข้อผิดพลาดของธาตุชิ้นงานถึงส่วนต่างๆแต่ละแบบให้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุดของชิ้นงานแต่ละรูปแบบที่อาจจะเกิดข้อผิดพลาดบางจุด และหาความเหมาะสมและความสอดคล้องในรูปแบบของศิลปะการจัดวางกับวัสดุที่จะนำมาสร้างสรรค์ผลงาน การทดลองนำวัสดุแต่ละชิ้นที่จะนำไปสร้างสรรค์จริงมาทดลอง

2. นำภาพแบบจำลองมาวิเคราะห์เพื่อหาความสมบูรณ์ของแบบร่าง ก่อนการลงมือสร้างสรรค์ชิ้นงานจริง โดยการสังเกตจุดที่อาจเกิดข้อผิดพลาดถึงความไม่กลมกลืนหรือสอดคล้องกันทั้งทางด้านของสี วัสดุ หรือการถ่ายทอดผ่านทางอารมณ์ การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัสดุ เนื้อหา และรูปแบบแต่ละชิ้น ให้มีแนวคิดที่ส่งเสริม

ไปในทางเดียวกัน ผู้ชมสามารถรับรู้และสัมผัสได้อย่างลึกซึ้ง เพราะในการสร้างสรรค์ผลงานแต่ละชิ้นจำเป็นต้องใช้เวลาในการสร้างสรรค์และจัดเตรียมวัสดุการวางแผน การศึกษาและเรียนรู้ถึงรูปแบบชิ้นงาน แต่ละส่วนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการปฏิบัติงาน เพื่อช่วยให้งานเกิดความสมบูรณ์มากขึ้น และยังช่วยลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานได้อีก

3. ลงมือปฏิบัติงาน และการสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิคสื่อผสม การนำวัสดุที่ได้จากขวดพลาสติกและกระดาษมาสร้างสรรค์ชิ้นงานในรูปแบบศิลปะการจัดการ ในด้านเรื่องราวบทเรียนชีวิตจากแม่ทั้ง 5 ชิ้น

4. วิเคราะห์ผลงานที่สร้างสรรค์รวมทั้งสรุปผลงานชิ้นจริงที่สำเร็จ เพื่อศึกษาข้อมูลในส่วนที่ผิดพลาด ให้ผลงานเกิดความสมบูรณ์ เรียบร้อย

5. ปรับปรุงและแก้ไขผลงานในระยะเวลาที่กำหนด

6. รวบรวมข้อมูลและสรุปวิทยานิพนธ์รูปเล่ม และจัดแสดงนิทรรศการแสดงผลงานที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ชิ้นงานขึ้น

ผลการศึกษา

จากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการจัดวาง ชุดบทเรียนชีวิตจากผู้เป็นแม่ เพื่อศึกษาและถ่ายทอดผลงานศิลปะการจัดวาง ที่ถ่ายทอดเรื่องราวบทเรียนชีวิตที่ได้เรียนรู้จากแม่ ได้แง่คิดมุมมองที่ได้เรียนรู้จนเกิดเป็นความเข้าใจในวัตถุประสงค์ถึงสิ่งที่แม่กำลังกระทำอยู่ในช่วงเวลาเหล่านั้น สะท้อนให้เห็นความลำบากที่เป็นแรงผลักดันให้กับแนวคิดในการดำเนินชีวิตตามแบบของแม่ นำเสนอผ่านรูปแบบการจัดวางด้วยรูปทรง ผ่านทางอารมณ์บนใบหน้า ใช้สีและรูปแบบการสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน แต่ยึดรูปแบบการจัดวางวัสดุบนใบหน้าให้มีความแตกต่างกัน ตามวัสดุที่ใช้สร้างสรรค์ จากการศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาประกอบ

กับกระบวนการทำงานสามารถสรุปผลการทำงานได้ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้เรียนรู้และเข้าใจถึงเหตุผลที่แม่เลือกที่จะเก็บขวด เก็บขยะตามพื้นที่ที่มีคนทิ้งหรือคนให้ไปเก็บมาสะสมไว้ตามบริเวณบ้านอยู่เป็นประจำ เหตุผลหลักไม่ใช่เงิน แต่สิ่งที่แม่ต้องการถ่ายทอดเรื่องราวออกมา นั่นคือ แม่ซึมซับกับความรู้สึกที่ผูกพันเวลาที่ตายังมีชีวิตอยู่ ตามักจะเป็นคนชอบเก็บขวด แต่เมื่อถึงวันที่ตาจากไป แม่จึงสัญญากับตัวเองว่าทำตามสิ่งที่ตาเคยทำมาก่อนเพื่อให้ยังรู้สึกเสมอว่าตายังอยู่กับแม่ตลอดเวลา และอาจจะเป็นความรู้สึกที่แม่คิดว่าเหมือนได้ทำหน้าที่แทนตา จึงทำให้เกิดเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานที่ผู้วิจัยต้องการนำเสนอ

2. ผลของการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการจัดวาง ผู้วิจัยมองเห็นความสำคัญของวัสดุสิ่งของที่เป็นสิ่งเชื่อมโยงทางความรู้สึกให้กับตัวผู้วิจัยได้เรียนรู้ถึงเหตุผลที่แม่เลือกที่จะเก็บขวด เหตุผลของเงินไม่ใช่เหตุผลหลัก แต่สิ่งที่แม่ต้องการถ่ายทอดเรื่องราว นั่นคือ ความรู้สึกที่เกิดจากความผูกพัน ระหว่างขวดกับความรัก ความคิดถึงที่เป็นตัวเชื่อมโยงให้แม่ได้ถ่ายทอดอารมณ์ต่าง ๆ ออกมา ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะนำวัสดุจากพลาสติกและกระดาษมาถ่ายทอดผสมผสานกับการถ่ายทอดอารมณ์ผ่านทางใบหน้าของแม่

3. ศึกษาและถ่ายทอดผลงาน ศิลปะการจัดวาง ชุด บทเรียนชีวิตจากผู้เป็นแม่ ผู้วิจัยสร้างสรรค์ผลงานแนวศิลปะการจัดวาง จากเมื่อนำมาสร้างสรรค์ แต่ละรูปแบบถ่ายทอดเรื่องราวผ่านทางอารมณ์และความรู้สึก โดยใช้ใบหน้าของแม่เป็นผู้ถ่ายทอด สร้างสรรค์ให้เกิดความรู้สึกที่สอดคล้องกับวัสดุที่นำมาสร้างสรรค์ เชื่อมโยงอารมณ์ความรู้สึก ที่แสดงออกมาทั้งที่เป็นแรงผลักดันและมุมมองแนวทางการใช้ชีวิต และเห็นคุณค่าของผู้หญิงที่เรียกว่าแม่ จึงเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ชิ้นงานศิลปะการจัดวางตาม

อุดมคติของผู้วิจัย ผลงานทั้งหมดมี 5 ชั้นดังนี้

- ชั้นที่ 1 ผลงานชื่อ ความเศร้า
- ชั้นที่ 2 ผลงานชื่อ ความเหงา
- ชั้นที่ 3 ผลงานชื่อ ความเหนื่อยล้า 1
- ชั้นที่ 4 ผลงานชื่อ ความเหนื่อยล้า 2
- ชั้นที่ 5 ผลงานชื่อ ความสำเร็จรูปแบบ

ผลงานการสร้างสรรค์

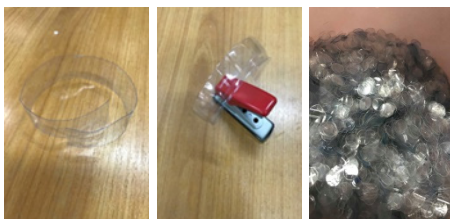
(ลำดับภาพที่ 1) ภาพร่างผลงานทั้ง 3 ภาพ เพื่อคัดเลือกภาพสำหรับไปสร้างสรรค์ชิ้นงานจริง

ผลงานชั้นที่ 1 ผลงานชื่อ ความเศร้า

การสร้างสรรค์ผลงานออกเป็น 3 รูปแบบ โดยใช้กระบวนการไล่โทนสีให้คล้ายกับใบหน้าแม่ ถ่ายทอดสีหน้าแสดงออกถึงความเศร้า เป็นความเศร้าที่แม่กำลังคิดถึงตา สีหน้าแต่ความเศร้า

(ลำดับภาพที่ 2) ภาพต้นแบบภาพร่างทำชิ้นงานจริง

(ลำดับภาพที่ 3) ภาพวัสดุที่นำมาใช้ในการจัดทำผลงานชั้นที่ 1 โดยการนำขวดพลาสติก

มาตัดเป็นเส้นๆ ความกว้างประมาณ 2 เซนติเมตร ความยาวตามขนาดรอบวงของขวด ใช้ที่เจาะกระดาษเจาะรูให้เป็นวงกลม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 0.5 เซนติเมตร ใช้ตะปูหมุดตัวเล็กเจาะลงไปตรงกลางของวงกลม แล้วนำมาจัดวางตามรูปแบบใบหน้าของแม่ โดยใช้วิธีการเล่นระดับความสูงต่ำ และลงสีโดยใช้สียาทาเล็บทาบนพลาสติกเพื่อสร้างสีสัน

(ลำดับภาพที่ 4) ภาพร่างผลงานทั้ง 3 ภาพ เพื่อคัดเลือกภาพสำหรับไปสร้างสรรค์ชิ้นงานจริง

ผลงานชั้นที่ 2 ผลงานชื่อ ความเหงา

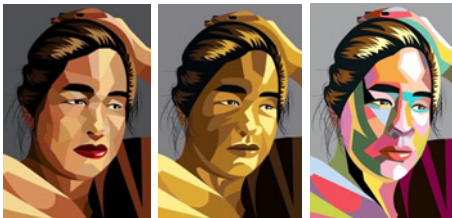
สร้างสรรค์ผลงานออกเป็น 3 รูปแบบ ผลงานชั้นที่ 2 เป็นการนำขวดน้ำและกระดาษที่แม่เก็บไว้ นำมาสร้างสรรค์เป็นต้นไม้ เหตุผลของการนำเสนอต้นไม้ที่สร้างจากขวดและกระดาษ ได้แรงบันดาลใจมาจาก ต้นไม้ที่อยู่บ้านแม่ ต้นไม้ต้นประจำที่แม่จะนำขวดที่เก็บกองไว้ตรงจุดนี้ ภาพร่างต้นแบบมีการปรับเปลี่ยนสีของวัสดุ ทั้งในส่วน of ต้นไม้และดอกไม้ ทดลองจัดวางให้มีความคล้ายกับต้นไม้จริง มองเห็นภาพสัดส่วนต้นไม้ที่แสดงถึงสิ่งที่แม่ชอบอยู่ตรงจุดนี้เวลาเกิดอารมณ์ความรู้สึกตามชื่อผลงานเป็นประจำ

(ลำดับภาพที่ 5) ภาพต้นแบบภาพร่างทำชิ้นงานจริง

(ลำดับภาพที่ 6) ภาพวัสดุที่นำมาใช้ในการจัดทำผลงานชิ้นที่ 2 นำขวดน้ำพลาสติก มาตัดแบ่งส่วน ให้ได้ 3 ส่วน เพื่อแบ่งไว้สำหรับการทำดอกไม้ สำหรับติดตั้งเป็นต้นไม้ โดยดอกไม้ที่จัดทำ จะทำให้คล้ายเคียงกับต้นไม้ที่แม่ชอบนำขวดพลาสติกไปวาง

(ลำดับภาพที่ 7) ภาพร่างผลงานทั้ง 3 ภาพ เพื่อคัดเลือกภาพสำหรับไปสร้างสรรค์ชิ้นงานจริง ผลงานชิ้นที่ 3-4

ผลงานชิ้นที่ 3 ผลงานชื่อ ความเหนื่อยล้า 1

ผลงานชิ้นที่ 4 ผลงานชื่อ ความเหนื่อยล้า 2

การสร้างสรรค์ผลงานออกมา 3 รูปแบบ โดยมีการปรับเปลี่ยนในด้านรูปแบบของสี ที่ให้ความรู้สึกหนึ่งเฉย ไม่สดชื่น แสดงออกให้เห็นถึงสีหน้าและท่าทางที่แสดงออกถึงความเหนื่อยล้า โดยภาพร่างจะนำไปสร้างสรรค์ชิ้นงานจำนวน 2

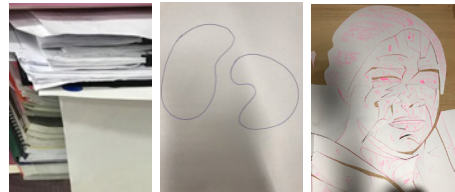
ชิ้น โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบของการสร้างสรรค์โดยการทดลองเทคนิค 2 แบบ

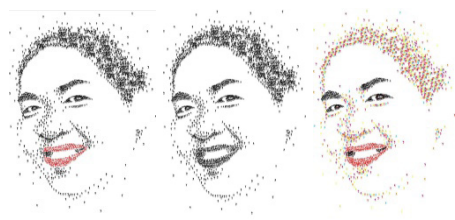
(ลำดับภาพที่ 8) ภาพต้นแบบภาพร่างทำชิ้นงานจริง ผลงานชิ้นที่ 3-4

(ลำดับภาพที่ 9) ภาพวัสดุที่นำมาใช้ในการจัดทำผลงานชิ้นที่ 3 นำกระดาษที่เก็บมาได้ นำมาย่อยโดยการแช่น้ำให้กระดาษเปื่อยและนำมาขยี้ให้ละเอียดและนำไปผสมสีผสมขาว เพื่อใช้เป็นวัสดุสำหรับสร้างชิ้นงาน

(ลำดับภาพที่ 10) ภาพวัสดุที่นำมาใช้ในการจัดทำผลงานชิ้นที่ 4 นำกระดาษที่เก็บมาได้ โดยมีฐานความสูงประมาณ 5 เซนติเมตร โดยใช้กระดาษแข็งนำมาวาดตามแบบภาพร่างเพื่อใช้เป็นแบบสำหรับตัดกระดาษตามส่วนต่างๆ ของใบหน้าแม่ ความสูงของแต่ละส่วนที่จัดทำให้มีระดับที่สูงต่ำต่างกัน โดยการใช้มีดคัดเตอร์กรีดกระดาษสร้างระดับให้มองดูแล้วมีมิติ

(ลำดับภาพที่ 11) ภาพร่างผลงานทั้ง 3 ภาพ เพื่อคัดเลือกภาพสำหรับไปสร้างสรรค์ชิ้นงานจริง **ผลงานชิ้นที่ 5** ผลงานชื่อ ความสุข

การสร้างสรรค์ผลงาน ใช้ใบหน้าของแม่เป็นตัวอย่างทอดความรู้สึก โดยรูปแบบการของผลงานชิ้นนี้จะใช้ลักษณะการจัดวางหน้าตัวโมเดลที่ใช้เทคนิคการปั้น 3D รูปทรงของโมเดลจะเป็นรูปทรง

ของแม่ลักษณะท่าทางต่าง ๆ นำมาจัดวางแสดง ใบหน้าที่กำลังถ่ายทอดความรู้สึกที่แม่กำลังยิ้มอย่างมีความสุข รูปแบบของภาพจะใช้การจัดวางให้ดูมีมิติ มีระยะ ภาพโดยรวมมองเห็นความรู้สึกถึงความสุข

(ลำดับภาพที่ 12) ภาพต้นแบบภาพร่างทำขึ้นงานจริง

(ลำดับภาพที่ 13) รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงาน ใช้ใบหน้าของแม่เป็นตัวถ่ายทอดความรู้สึก โดยรูปแบบผลงานชิ้นนี้จะใช้ลักษณะการจัดวางการสร้างตัวโมเดลขึ้นมา จากเส้นพลาสติก ผ่านการปรี้นด้วยเครื่อง 3D ผลิตออกมาเป็นหุ่นตุ๊กตาชิ้นเล็กๆ รูปร่างลักษณะท่าทางของตัวโมเดล ใช้รูปทรงของแม่ในการถ่ายทอดและนำตัวโมเดลมาจัดวางมองดูภาพรวมเห็นใบหน้าของแม่ที่กำลังยิ้มอย่างสดใส และมองภาพรวมของชิ้นงานดูแล้วมีมิติ

สรุปผลการวิจัย

ผลงานศิลปะการจัดวาง ชุด บทเรียนชีวิตจากแม่ เป็นศิลปะการจัดวางในรูปแบบของผู้วิจัย รูปแบบการสร้างสรรค์ผู้วิจัยต้องการที่จะถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก ทางความคิด สิ่งที่ผู้วิจัยได้รับรู้และสัมผัสถึงแนวคิดของแม่ แม้ใช้สิ่งบางสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของแม่ไว้ การแสดงออกทางการ

กระทำที่สื่อให้เห็นถึงจุดประสงค์ในสิ่งที่แม่ทำแสดงออกมาโดยไม่ได้อารมณ์ความรู้สึกกับสิ่งที่แม่ทำ แม่ช่วยสอนให้ผู้วิจัยเรียนรู้การถ่ายทอดความรู้สึกออกมาด้วยการปฏิบัติตามกับสิ่งที่เรียนรู้และพบเห็น การเลือกใช้รูปทรงใบหน้าของแม่นำมาถ่ายทอด ผู้วิจัยได้เรียนรู้และมองเห็นความรู้สึกที่แม่แสดงออกมาทุกครั้ง หลังจากที่ออกไปเก็บขวดเก็บกระดาด การถ่ายทอดเรื่องราวผ่านรูปแบบของผลงาน แนวศิลปะการจัดวาง ชุดบทเรียนชีวิตจากแม่ โดยผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการถ่ายทอดผลงานผ่านรูปแบบศิลปะการจัดวางถ่ายทอดทั้งสีหน้าและอารมณ์ ช่วงเวลาที่แม่ได้กระทำอยู่ ทั้งความเศร้า ความเหงา ความเหนื่อยล้า 1 ความเหนื่อยล้า 2 ความสุข ที่เกิดจากการได้ออกไปหาเก็บหาของเก่า นั่นเอง

รูปทรงผลงาน เรื่อง บทเรียนชีวิตจากแม่ มุ่งเน้นการแสดงทางอารมณ์ที่ใช้ใบหน้าของแม่เป็นตัวถ่ายทอดเรื่องราวโดยนำมาผสมผสานกับพลาสติกและกระดาด ดัดแปลงให้มีเทคนิคและรูปแบบที่ต่างกัน แต่ยังคงยึดหลักรูปแบบการจัดวาง โดยการเลือกวัสดุที่ได้จากของเก่ามาสร้างสรรค์ผลงาน ใช้รูปทรงทางใบหน้าของแม่ที่มีการตัดทอน สีสนของผลงานศิลปะการจัดวาง เรื่อง บทเรียนชีวิตจากแม่ ผู้วิจัยเลือกใช้สีสนที่หลากหลายโดยการเลือกใช้สีให้ใกล้เคียงกับอารมณ์ความรู้สึกที่แม่ถ่ายทอด ให้ผู้อื่นได้เข้าใจถึงแนวคิด ซึ่งผู้วิจัยมุ่งเน้นสะท้อนแนวคิดโดยใช้วัสดุที่เป็นพลาสติกและกระดาดมาเชื่อมโยงเรื่องราวโดยงานการออกแบบรูปทรงเลือกวิธีการนำวัสดุเหล่านั้นมาสร้างสรรค์และทดลองการเลือกใช้สีผ่านโปรแกรม เพื่อให้มองเห็นภาพโดยรวมของชิ้นงานที่จะเกิดขึ้น สามารถสะท้อนอารมณ์ ความรู้สึก ผลักดันความหมายที่สื่อสะท้อนอารมณ์ ให้เกิดรูปแบบตามที่ต้องการที่จะถ่ายทอดออกมาได้ตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

ผลงานทั้ง 5 ชิ้น สามารถสะท้อนเรื่องราวที่ผู้วิจัยต้องการถ่ายทอด ให้เห็นถึง บทเรียนชีวิตของแม่ ที่แม่ได้แสดงออกมาสู่ผ่านการถ่ายทอดทางอารมณ์ โดยการหยิบวัสดุที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อหา มาใช้ได้เหมาะสม จนทำให้ชิ้นงาน ทั้ง 5 ชิ้น สำเร็จผล และสะท้อนเรื่องราวออกมาได้โดยสมบูรณ์ เทคนิคที่ใช้สร้างสรรค์ผลงาน สามารถผลักดันให้งานเกิดความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การสร้างสรรค์ผลงาน มีการศึกษาข้อมูลก่อนการลงมือปฏิบัติงานแต่ละครั้ง เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถวางแผนถึงลำดับขั้นตอนในการเลือกใช้วัสดุแต่ละชิ้นมาปฏิบัติตามขั้นตอน เพื่อเป็นการกระชับระยะเวลาในการลงมือปฏิบัติและสามารถควบคุมงบประมาณให้เกิดความสมดุลกับระยะเวลา

2. บทความนี้เป็นการศึกษางานศิลปะประเภทศิลปะการจัดงาน โดยใช้เทคนิคสื่อผสมและรูปแบบการจัดวาง มาสร้างสรรค์ร่วมกับผลงานวัสดุที่นำมาใช้จะมุ่งเน้นในด้านการใช้วัสดุจำพวกพลาสติก และกระดาษ ที่วัสดุมีส่วนเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จัดทำบทความนี้ขึ้น ซึ่งผู้วิจัยอาจจะมีการศึกษาข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนในด้านทัศนศิลป์ การลงลึกด้านจิตกรรมประติมากรรม ซึ่งผู้วิจัยจะมุ่งเน้นด้านการนำวัสดุมาจัดวางเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำบทความครั้งต่อไป

1. การสร้างสรรค์ผลงานอาจมีการปรับเปลี่ยน หรือเพิ่มเติมในส่วนของงานวาด งานปั้น มาผสมผสานในการเขียนบทความครั้งต่อไป

2. การสร้างสรรค์ผลงานโดยการศึกษาในส่วนของรูปทรง มีรูปแบบของการแสดงออกทางใบหน้าอารมณ์ความรู้สึกที่แตกต่างกันเพิ่มมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้เกิดความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ปิติวรรณ สมไทย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.ศุภฤกษ์ คณิตวานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำข้อมูลแนวทางการทำงานบทความนี้ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้เกิดความถูกต้องสมบูรณ์ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะคุณครูโรงเรียนบ้านสวน(จันทนุสรณ์) ที่ให้ความช่วยเหลือในช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลและศึกษาการทำบทความนี้ตลอดมา และกราบขอบพระคุณครอบครัว คุณตา และแม่ ที่ได้ถ่ายทอดข้อมูลบทเรียนชีวิตที่ดีแบบนี้ ที่ช่วยเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดบทความนี้เล่มนี้ขึ้นมา จึงใคร่ขอระลึกถึงและขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

คุณค่าในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นกตเวทิตาแด่ บพการี บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้

เอกสารอ้างอิง

พรทิพย์ บุญเพ็ง. (2555). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). คณะศิลปกรรมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วรางคนาง ชูแก้ว. (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของค่านิยมและพฤติกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษา. (วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา). คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชุลีพร ธานีรัตน์. (2557). รูปแบบการดำเนินชีวิต การเปิดรับข่าวสาร และพฤติกรรมการท่องเที่ยวตลาดย้อนยุคของนักท่องเที่ยวชาวไทย. (ปี 2014, กรกฎาคม-ธันวาคม). (ฉบับที่ 1) : <https://www.tci-thaijo.org>
- วาริ โชคล้ำเลิศ. (2554). การศึกษาเทคนิคการสื่อสารในงานโฆษณาเจียบ. (ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ปานรัตน์ สุขเกษม. (2557). ประติมากรรมชุดความรักแม่และลูก. (ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). คณะศิลปกรรมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา
- ศิลปะการจัดวาง. (2561). ศิลปะการติดตั้ง. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/>